

فاطمه زهرا و قرآن

قسمت دوم
زهرا نساجی

■ فاطمه و فدک

پس از رحلت رسول خدا(ص) امت وی دچار تفرقه و تشتت شدند و توصیه‌های آن حضرت را به کلی فراموش نمودند، علاوه بر اینکه حرمت خاندانش را نگه نداشتند به تزییع حقوق آنان اقدام ورزیدند. این در حالی بود که بارها رفتار پیامبر را در حمایت و دوستی ذریه‌اش خصوصاً حضرت زهرا(س) مشاهده نموده بودند. همراهی و همدلی مردم در جریان فدک بر نادیده گرفتن حق مسلم دختر پیامبر(ص) سند مظلومیت وی را تا ابد بر سینه تاریخ حک نمود. فدک سرزمینی بود که پیامبر از طریق جنگ بدست نیاورده بلکه دشمن در صلح و دوستی آن را به پیامبر(ص) بخشیده بود. و آن از حقوق ویژه حضرت به حساب می‌آمد، زمانی که آیه «فَاتِ ذَالْقُرْبَىٰ» نازل گردید.

خداوند پیامبر را فرمان داد، حق نزدیکانش را از آنچه دارد بپردازد. بنابراین در زمان حیات رسول خدا(ص) فاطمه(س) صاحب فدک شد و در آن تصرف نموده از عایداتش خود و خانواده را بهره‌مند می‌ساخت، وقتی متجاوزان او را از این حق محروم ساختند با استناد به قرآن از موجودیت این کتاب الهی دفاع کرد و در مطالبه حق خویش پافشارد و فرمود: «وَرِثَ سَلِيمَانَ دَاوُودَ» سلیمان از داوود ارث می‌برد.^(۱) چگونه است که من از این قاعده مستثنی هستم و حق ارث ندارم. مسلماً این سنت برای حضرت محمد(ص) و فرزند یگانه‌اش محفوظ خواهد ماند. آن حضرت با تلاوت آیه دیگری از قرآن: «فَهَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ وَلِيًّا يَرِثُنِي وَيَرِثْ مِنْ آلِ يَعْقُوبَ وَ اجْعَلْهُ رَبِّ رَضِيًّا»^(۲) «هنگامی که زکریا گفت: پس به من از سوی خود فرزندی ارزانی دار که میراث بر من و میراث بر خاندان یعقوب باشد.» به غاصبان فدک و حامیان این تصمیم خلاف فهماند که ارث مال و ثروت دنیا را شامل می‌شود و در این

آن کتاب الهی نمونه و الگویی مجسمی از یک انسان کامل با مشی قرآنی است که قابلیت این را دارد که سرور زنان جهان در عصر خویش و دیگر زمانها گردد به طوری که هیچ انسانی توانایی برابری با او را نخواهد داشت.

■ عبودیت فاطمه

بر همگان روشن است که سراسر زندگی فاطمه(س) عبادت است چه اعمالی که مربوط به مسائل خانه و اجتماع می‌شود و چه عبادت‌های ویژه نظیر نماز، روزه و... آن حضرت به عنوان مادری نمونه و همسری وفادار مسئولیت خود را کامل انجام می‌داد و در برخورد با جریانات اجتماعی، سیاسی از موضع‌گیری محکم و منطقی بهره می‌گرفت. وی در تمامی ابعاد یک انسان کامل بود که در عبادت و پرستش خداوند تنها به نماز و روزه اکتفا نمی‌کرد و در این زمینه مفهوم وسیع و عمیقی از عبادت و بندگی را در ذهن‌ها قوام بخشید. راز و نیاز و مناجات خاصانه وی برای فرزندان پاکش

آیه چیز دیگری منظور نیست. در کلام گهربار دختر پیامبر که از قرآن گرفته شده دفاع از حق به زیبایی ترسیم گردیده است: «وَأُولَئِكَ الْأَرْحَامُ بَعْضُهُمْ أَوْلَىٰ بِبَعْضٍ فِی كِتَابِ اللَّهِ»^(۳) خویشاوندان در ارث بردن از یکدیگر، از بیگانگان سزاوارترند.» به فرمان خدا تمامی مسلمانان خواه انسانهای عادی باشند و یا پیامبر و امام معصوم در مسئله ارث بردن همانند یکدیگرند و استثنایی در این مورد وجود ندارد، زیرا که قانون ارث عمومی و جهانشمول است. فاطمه(س) با بیان این آیه: «ان ترک خیراً الوصیة للوالدین والاقربین بالمعروف حقا علی المتقین»^(۴) اگر کسی ثروتی از خود بجای گذارد بر اوست که برای پدر و مادر و بستگان به گونه‌ای شایسته وصیت نماید این بر همه پروا پیشگان سزاوار است.» شایستگی خود را برای طلب حق و ارث پدر بر همگان ثابت نمود.

حضرت فاطمه(س) نه تنها در سخن با بهره جستن از کلام وحی اهداف خود را بیان می‌نمود بلکه با عمل به تعالیم حیاتبخش

حوادث
شدت
هجرت
ندان و
جویان
جامع
ی کار
هق
روزها
روزه با
نظامی
وخون
حکوم
ملت
بخت
را در
خدا
دچار
سی از
ستانم
بیشتر
نازه از
کردند
روز
و
رادیو
است
باطل
تاریخ
ماه
نویت
این
که
را در
بران
ی از
ه در
نت
به
ست
رای
خود
د و
د و

که خود از نمونه‌های بسی و استقامت پیروردگارانند. مثال زندگی است. از امام مجتبی (ع) در رابطه با مناجات مادر گرامیش نقل شده که فرمود: مادرم شب جمعه‌ای را تا سینه دم به نماز و نیایش پیروردگار گذراند، و دیدم نام افرادی را بر زبان آورده برایشان طلب بخشش می‌کند، در حالی که برای خود حاجتی به زبان نیاورد. تعجب کردم، پرسیدم؟ مادر جان! چرا همانگونه که دیگران را دعا کردی برای خویش دعا نکردی، فرمود: پسر، نخست همسایه و آنگاه اعضای خانواده. «الجار ثم الدار»^(۵)

از ابن عباس در مورد آیه شریفه: «کانوا قليلاً من اللیل مایهجون و بالاسحارهم یستغفرون»^(۶) آنان تنگی از شب را می‌خوایند و به هنگام سحر از خدا آمرزش می‌خواستند سؤال شد گفت: اینان عبارتند از امیرمؤمنان، فاطمه دختر گرامی پیامبر و دو فرزند ارجمندش حسن و حسین (ع).^(۷)

در روایتی است که پیامبر خدا (ص) از ستمهایی که به خاندان و اهلبیتش می‌شود خبر داده و همانجا فرموده است: دخترم فاطمه که سرور بانوان دو جهان است، چون در محراب عبادت می‌ایستد نور او برای فرشتگان آسمان می‌درخشد چنانکه نور ستارگان برای اهل زمین نور افشانی می‌کند در این حال خداوند به فرشتگان می‌فرماید: بنده مرا که سرور بندگان است بنگرید چگونه به عبادت ایستاده در حالی که اندامش می‌لرزد و با همه وجودش راز و نیاز می‌کند. من شما را گواه می‌گیرم که شیعیان او را از آتش ایمن ساختم. در ادامه سخن حضرت از هم نشینی فرشتگان با فاطمه (س) همچون مریم (س) خبر می‌دهد طوری که فرشتگان به آن حضرت می‌گویند: یا فاطمه ان الله اصطفاک و طهرک و اصطفاک علی نساء العالمین یا فاطمة اقصتی لریتک و اسجدی وارکعی مع الراقعین؛^(۸) ای فاطمه خداوند ترا اختیار کرد و برگزید و پاک ساخت و بر همه بانوان جهانیان ممتاز نمود، ای فاطمه خدای خود را عبادت و سجده کن و با راکعان درگاه خدا رکوع به جای آور. چنین مقایسه‌ای توسط پیامبر خدا (ص) نشانگر مقام و مرتبه دختر عزیزش فاطمه (س) دارد. خداوند در قرآن

ذکر خدا باعث آرامش دلهاست. حقیقتاً وجه بارزی از عبادت اذکاری است که انسان بر زبان جاری می‌سازد و بوسیله آنها بر خدای بزرگ توکل کرده از او نیرو می‌گیرد. در روایت است که وقتی فاطمه (س) از زیادی کار منزل و سختی‌های آن در رنج بود به همراه علی (ع) نزد پیامبر آمده و از وی خواستند فردی را برای خدمتگزاری آنها برگزیند. پیامبر (ص) پس از تقاضای فاطمه (س) فرمود: می‌خواهید به شما چیزی تازه بیاموزم که برایتان از هر خدمتگزاری بهتر و سودمندتر باشد. آن دو بزرگوار فرمودند: بلی. پیامبر (ص) بیان داشت هرگاه خواستید به بستر بروید ۳۳ بار سبحان الله و ۳۳ بار الحمد لله و ۳۳ مرتبه الله اکبر بگوئید این از هر کمک کاری بهتر و ارزشمندتر است. حضرت فاطمه سر بلند کرد و سه بار گفت: رضیت عن الله و رسوله؛^(۹) از خدا و پیامبر خشنودم. یاری جستن از ذات اقدس الهی بوسیله ذکر و یاد خدا تا پایان عمر حضرت فاطمه (س) ادامه داشت و وی تلخی‌ها و سختی‌های روزگار را بدین وسیله شیرین می‌نمود و در تمامی مراحل در عبادت و شکرگزاری از نعمتهای الهی پیشقدم بود.

■ چشمه دانش

مکتب اسلام برای علم و آگاهی و پیشی دینی ارزش والایی قائل است و کسب آن را برهمگان ضروری دانسته برای گروندگان به علم و نشر دهندگان آن اجری عظیم در نظر گرفته است به شرط آنکه علم نورآفرین و هدایت گر باشد. قرآن کریم در این زمینه فرموده است: «یرفع الله الذین آمنوا منکم والذین اوتوا العلم درجات و الله بما تعملون خبیر»^(۱۰) خدا مقام اهل ایمان و دانشمندان شما را رفیع گرداند و خدا به هرچه (از نیک و بد) کنید به همه آگاه است.»

لازمترین علوم آن است که دل و ضمیر انسان را پاک و اصلاح نموده، از کژی و انحراف نجات دهد. فاطمه (س) وجود مقدسی است که باطنش به جوهره علم عجین شده و با استناد به منابع روایی آن حضرت قدرت خبر دادن از حوادث قبل و

مشکلات و مسائل علمی از توانایی فوق العاده‌ای بهره‌مند بوده است. امام حسن عسگری (ع) می‌فرماید: زنی خدمت حضرت فاطمه (س) رسید و گفت: مادر ناتوانی دارم که در نمازش به مشکلی برخورد کرده است اکنون مرا خدمت شما فرستاده تا مسأله او را طرح کنم پس از آن حضرت فاطمه (س) پاسخ وی را داد آن زن بار دوم مسأله‌ای پرسید و حضرت جواب داد مجدداً سؤالی دیگر پرسید و نهایتاً برای ده مسأله تقاضای جواب نمود. آنگاه آن زن از زیادی سؤال شرمند شد و گفت: ای دختر رسول خدا دیگر مزاحم نمی‌شوم، خسته شدید. فاطمه (س) فرمود: خجالت نکش هر سؤالی داری بفرما تا جواب دهم، من از سؤالات تو خسته نمی‌شوم و با کمال میل جواب می‌دهم. آنگاه فرمود: اگر کسی بار سنگینی را بر یام حمل کند و در قبال آن مبلغ صد دینار بگیرد خسته می‌شود؟ زن پاسخ داد نه خسته نمی‌شود حضرت فرمود: خدا در برابر جواب هر مسأله‌ای به من توابع بیشتری می‌دهد حتی بیشتر از آنکه بین زمین و آسمان پراز مروارید باشد. با این وجود از جواب دادن مسأله خسته می‌شوم؟^(۱۱) امام حسن عسگری (ع) در حدیث دیگری می‌فرماید: دو زن که یکی اهل دین و دیگری دشمن بود در مطلبی با هم اختلاف داشتند. خدمت حضرت فاطمه (س) رسیدند و مسئله خود را طرح نمودند. از آنجایی که حق با زن مؤمنه بود حضرت فاطمه (س) گفتارش را با دلیل و برهان پذیرفت و آن زن از این پیروزی بر دشمن شادمان گردید. حضرت زهرا (س) خطاب به وی فرمود: فرشتگان خدا بیشتر از تو شادمان شدند و غم و اندوه شیطان و پیروانش بیشتر از غم و اندوه آن (زن) دشمن دین می‌باشد.^(۱۲)

■ مروارید عفاف

فریضه حجاب در دیدگاه مکاتب الهی و پیامبران بزرگ خدا اصل مهم شخصیت زن است و بر زنان مسلمان لازم است با تمسک به راه و روش فاطمه (س) که زینبندترین الگوی جامعه بشری است درس زندگی بیاموزند. تا بنابر فرموده قرآن از افتادن به

دام فساد و تباهی مصون مانند. «یا ایها النبی قل لازلواجک و بناتک و نساء المؤمنین یدنین علیهن من جلابیبهن ذلک ادنی آن یعرفن فلا یؤذین و کان الله غفوراً رحیماً»^(۱۳) ای پیامبر به زنان و دختران خود و زنان مؤمنه بگو که خویشتن را به چادر فرو پوشند که این کار برای اینکه آنها (به عفت) شناخته شوند تا از تعرض و جسارت (هوس زانان) آزار نکشند بسیار نزدیکتر است و خدا بسیار آمرزنده مهربان است. «علی (ع) می فرماید: روزی با گروهی از اصحاب خدمت رسول خدا (ص) بودم آن حضرت به اصحابش فرمود چه ویژگی برای زن بهتر از هر چیز است. هیچ کس نتوانست جواب صحیحی بدهد اصحاب که متفرق شدند به خانه رفته و سؤال پیامبر را با فاطمه در میان گذاشتم وی فرمود: بهترین چیز برای زنان آن است که مردان نامحرم آنها را نبینند و زنان نیز نامحرمان را نبینند. آنگاه پاسخ را خدمت رسول خدا (ص) بردم آن حضرت شادمان شد و فرمود: برآستی فاطمه پاره تن من است.^(۱۴) در روایتی دیگر آمده است که مرد نایبایی اجازه خواست تا به خانه فاطمه وارد شود، فاطمه (س) پوششی طلبید و خود را با آن پوشاند. رسول خدا (ص) به فاطمه (س) فرمود او مرد نامحرمی است و تو را نمی بیند چرا خود را پوشاندی آن حضرت فرمود: اگر او مرا نمی بیند من او را می بینم و بوی مرا استشمام می کند پیامبر (ص) فرمود: گواهی می دهم که به راستی پاره تن من هستی.^(۱۵)

■ ساده زیستی و قناعت

در تعدادی آیات قرآن مقام و مرتبه فاطمه (س) همسر و فرزندانش ستوده شده علاوه بر آن منزل و مأوای وی نیز که پس از ازدواج با علی (ع) و راهنمای پیامبر خدا مهیا گردیده بود جلوه های نورانی یافت و به واسطه پاکي، قداست و سادگی مورد احترام واقع شد. خانهای که بنایش معمولی بود، سقفش از چوب خرما و سطحش با حصیر پوشیده شده و دیوارهای گلیش صداقت و صمیمیت را معنا می بخشید. از درون آن مکان نور خدا جلوه گر بود و سادگی فوق العاده اش همچون عطر نبوی مشام جانها را

ساده زیستی از مشخصه های زندگی

پیامبر خدا بود و این سنت در خاندان

گرامیش نیز رعایت می شد. فاطمه

زهرا (س) که نزدیکترین فرد به

پیامبر (ص) بود، هیچگاه به دنیا و

نعمت های زودگذر آن روی نیارورد و

در رفع نیازها به اندکی بسنده

می نمود زیرا پرورش یافته بوستان

نبوت و آموزش دیده بزرگ عالم

بشریت به شمار می آمد وی معیار و

ملاک این نوع زیستن را از قرآن و

رفتار پیامبر (ص) آموخته بود.

نوازش می داد و مقام معنوی آنجا به گونه ای بود که مورد ستایش الهی قرار گرفت. قرآن می فرماید: «فی بیوت اذن الله ان ترفع و یذکر فیها اسمہ یسبح له فیها بالغدو و الآصال»^(۱۶) در خانه هایی که خدا رخصت داده که آنجا رفعت یابد و در آنها ذکر او شود و صبح و شام تسبیح و حمد ذات پاک او کنند».

ابن عباس می گوید در مسجد پیامبر (ص) بودیم که یکی از حاضران آیه فوق را تلاوت نمود من از پیامبر پرسیدم آنها چه خانه هایی هستند؟ فرمود: خانه پیامبران و آنگاه با دست خویش به خانه فاطمه (س) اشاره نمود و فرمود: این خانه^(۱۷) ساده زیستی از مشخصه های زندگی پیامبر خدا بود و این سنت در خاندان گرامیش نیز رعایت می شد. فاطمه زهرا (س) که نزدیکترین فرد به پیامبر (ص) بود، هیچگاه به دنیا و نعمت های زودگذر آن روی نیارورد و در رفع نیازها به اندکی بسنده می نمود زیرا پرورش یافته بوستان نبوت و آموزش دیده بزرگ عالم بشریت به شمار می آمد وی معیار و ملاک این نوع زیستن را از قرآن و رفتار پیامبر (ص) آموخته بود. حتی هنگامی که رسول خدا از پرده ای که بر در آویخته بود و دستبندی که به دست کرده بود اظهار

ناخوشنودی کرد. فوراً پرده و دستبند را در بسته ای پیچید و خدمت پیامبر (ص) فرستاد تا آنها را در راه خدا انفاق نماید. رسول خدا (ص) از عمل فاطمه (س) چنان شاد شد که سه بار فرمود: پدرش به فدایش، دنیا برای محمد و آل محمد نیست. از بیان این واقعه به راز ساده زیستی فاطمه (س) پی برده درمی یابیم که پیامبر خدا دوست نداشت بهره دخترش از پاداش پرشکوه آخرت کم شود بنابراین با داشتن کوچکترین ظواهر مادی و وسایل زینتی و رفاهی موافق نبود. روزی پیامبر (ص) دید فاطمه (س) در حالی که با دست خویش آسیاب می کند فرزندش را در آغوش گرفته او را شیر می دهد. از دیدن این صحنه اشک از چشمانش سرازیر شد فرمود: دخترم رنج و تلخی دنیا را می چشی تا شیرینی نعمت های سرای جاودانه را دریایی؟ فاطمه (س) در پاسخ فرمود: ای پیامبر خدا (ص) من در همه حال خدا را به خاطر نعمت های بی کرانش سپاس می گویم و آنگاه بود که این آیه نازل شد. «ولسوف یعطیک ربک فترضی»^(۱۸)

■ مظهر وارستگی و ایثار

ایثار و انفاق در راه خدا ویژگی انسانهای مؤمن و صالح است که اعتقاد دارند در پی هر بخششی خداوند آنها را به جزای نیک رسانده و از عمل آنها راضی و خشنود می گردد. از جمله ایثارهایی که مرضی درگاه الهی قرار گرفته و فرشتگان نیز بدان افتخار می کنند، انفاق و گذشت فاطمه (س) و خانواده اش می باشد در روایت است که حسن و حسین (ع) بیمار شدند اقراد خانواده به فرمان پیامبر (ص) و به منظور سلامتی آنها روزه گرفتند. وقت غروب آفتاب و زمان افطار مسکینی بر در منزل تقاضای غذا نمود. روزه داران غذایی را که برای خویش مهیا کرده بودند به او دادند و با آب افطار کردند. روز دوم یتیمی و روز سوم اسیری هنگام افطار در خواست غذا نمودند. فاطمه (س) و علی (ع) همراه فرزندان شان غذای خود را به آنان بخشیدند. قرآن کریم ایثار و فداکاری فاطمه (س) و همراهانش را تحسین کرده و عمل خالصی را که برای رضایت

پروردگار انجام داده بودند پذیرفت: «و يطعمون الطعام على حبه مسكناً و يتيماً و اسيراً أما تطعمكم لوجه الله لا تريد منكم جزاء و لا شكوراً»^(۱۹) هم بر دوستی او (یعنی خدا) به فقیر و طفل یتیم و اسیر طعام می دهند و (گویند) ما فقط برای رضای خدا به شما طعام می دهیم و از شما هیچ پاداش و سپاسی هم نمی طلبیم».

در روایت است که علی (ع) برای تهیه غذا دیناری قرض نمود.

وقتی در کوچه پا نهاد تا حاجت خود را برآورد مقصد از اصحاب رسول خدا (ص) را ملاقات کرد که در ساعات گرم و سوزان روز سرگردان بود و ناراحت به نظر می رسید. از احوال او پرسید متوجه شد او نیز برای تهیه غذای خانواده اش مشکل دارد. با کمال اخلاص دیناری را که برای رفع نیاز خود قرض نموده بود به مقصد داده و برای ادای نماز به سوی مسجد راه افتاد حضرت پس از نماز با رسول خدا (ص) ملاقات نمود پیامبر (ص) فرمود: علی جان می توانم امشب مهمان شما باشم. علی (ع) در حالی که از وضع خانه و نداشتن غذا مطلع بود نخواست درخواست پیامبر را رد نماید و با کمال بزرگواری با ایشان به خانه آمد. آنها مشاهده کردند فاطمه (س) در محراب عبادت مشغول راز و نیاز با خداست و پشت سرش ظرفی پر از غذا به چشم می خورد، فاطمه (س) با شنیدن صدای پیامبر (ص) از جایگاه خویش برخاست و در پی تقاضای آن حضرت ظرف غذا را مقابل وی نهاد. علی (ع) پرسید فاطمه جان این غذا را از کجا آورده ای؟ تاکنون غذایی به این خوش رنگی و خوش بویی ندیده ام. پیامبر دست بر شانه علی (ع) نهاد و فرمود: این برابر آن دیناری است که در راه خدا اتفاق نمودی و سپس ادامه داد خداوند تو را همچون زکریا و فاطمه را همانند مریم مورد لطف قرار داد که هرگاه زکریا بر مریم وارد می شد نزد او رزق و روزی می یافت که خدا برایش فرستاده بود. «کلمة دخل علیها زکریا المصحب وجد عندها رزقا قال یا مریم انی لک هذا قالت هو من عند الله»^(۲۰) هر وقت زکریا به محل عبادت مریم می آمد نزد او روزی شگفت آوری می یافت. گفت ای مریم این روزی از

کجا برای تو می رسد پاسخ داد که این از جانب خداست».

بخشش و ایثاری که در زمانی خاص با نیتی خداپسندانه صورت گیرد. قطعاً نزد خداوند از ارزش ویژه ای برخوردار بوده و دهنده اش به اجر و ثوابی بالاتر دست می یابد. دختران و پسران جوانی که تازه پا به زندگی مشترک گذاشته اند و با امید و آرزو به رویاهای خویش جامه عمل می پوشند از هر کس به استفاده از اندوخته ها و هدایای اطرافیان سزاوارترند.

حضرت فاطمه (س) در شب عروسی خود با پایه گذاری این سنت حسنه، ایثار در وقت نیاز، فرمان قرآن را عملی ساخت. این گونه که پیامبر خدا (ص) در شب عروسی دخترش لباسی تهیه نمود تا فاطمه (س) آن را به تن کرده و آن شب ویژه و به یادماندنی گردد. در همان لحظه زن بینوایی به در خانه رسول خدا (ص) آمد و درخواست لباس کرد. فاطمه (س) به جز پیراهن شب عروسی که هدیه پدر بود لباس دیگر داشت که قبلاً تقاضای فقیر لباس را در بسته ای نهاد تا در راه خدا اتفاق کند که ناگهان با یادآوری آیه: «لن تنالوا البر حتی تنفقوا مما تحبون»^(۲۱) شما به نیکوکاری نمی رسید مگر آنکه هرچه را که در دست دارید در راه خدا انفاق کنید» در تصمیم خود تجدید نظر کرد، لباس عروسیش را از تن درآورد و به بیتوا داد و لباس کهنه را پوشید. هنگامی که خواستند فاطمه (س) را به خانه امیرمؤمنان ببرند فرشته وحی فرود آمد و پس از سلام به پیامبر (ص) فرمود: ای پیامبر خدا پروردگارت به تو سلام می رساند و دستور داده که درهایی نثار فاطمه نمایم و همراه من لباسی از بهشت است که باید به او هدیه کنم.^(۲۲)

■ احترام به فرمان الهی

بدنبال برخوردهای عادی و گاه سخیف در ارتباط با پیامبر خدا توسط اطرافیان، قرآن کریم هشدار داده و آنان را به رعایت ادب و احترام نسبت به آن حضرت دعوت نموده و دستور داده آنگونه که با یکدیگر سخن می گویند پیامبر (ص) را مورد خطاب قرار ندهند و شخصیت وی را محترم شمرند.

«لا تجعلوا دعاء الرسول بینکم کدعاء بعضکم بعضاً...»^(۲۳) ای مؤمنان شما دعای رسول و ندا کردن او را مانند ندای بین یکدیگر قرار مدهید».

فاطمه (س) می فرماید وقتی این آیه نازل گشت من نیز همانند دیگران پدر خویش را با عنوان رسالت صدا می زدم و گفتم: «ای پیامبر خدا» و از گفتن کلمه پدر خودداری می کردم. پیامبر گرامی پس از سه بار که او را اینگونه خواندم پاسخی نداد و فرمود: فاطمه جان این آیه در مورد تو و خاندان و نسل تو نیست. تو از من هستی و من از تو. این آیه در مورد افرادی بی مهر و خشن و متکبر نازل شده، تو مرا با عنوان پدر صدا بزنی که صدای دلنوازش دلم را زنده تر و پروردگارت را خشنودتر می سازد.^(۲۴) اگرچه در این واقعه علاقه و احترام خاص پیامبر (ص) به دختر عزیزش قابل توجه است. پیش از آن اطاعت و پیروی کامل حضرت فاطمه (س) از فرمان وحی و رعایت ادب و حرمت مقام والای رسالت است که نشان می دهد آن حضرت به فرمان الهی اهمیت داده و از بیان تعلقات شخصی و عاطفی خویش چشم می پوشد. و در یک کلام نتیجه می گیریم که قرآن در سیره و سخن، رفتار و کردار فاطمه (س) زنده و ساری و جاری است.

پی نوشتها:

۱. سوره نمل، آیه ۱۶.
۲. سوره مریم، آیه ۶ و ۵.
۳. سوره انفال، آیه ۷۵.
۴. سوره بقره، آیه ۱۸۰.
۵. بحارالانوار، ج ۳۳.
۶. سوره ذریات، آیه ۱۸ و ۱۷.
۷. فاطمه الزهرا من المهتد، ص ۳۰۰.
۸. بیت الاحزان، ص ۵۳.
۹. بحارالانوار، ج ۳۳.
۱۰. سوره مجادل، آیه ۱۱.
۱۱. بحار، ج ۲، ص ۳.
۱۲. همان، ص ۸.
۱۳. سوره احزاب، آیه ۵۹.
۱۴. بحار، ج ۳۳، ص ۹۱.
۱۵. سوره نور، آیه ۳۵.
۱۶. فاطمة الزهراء، ص ۳۳۰.
۱۷. بحار، ج ۳۳.
۱۸. سوره انسان، آیه ۸ و ۹.
۱۹. سوره آل عمران، آیه ۳۲.
۲۰. همان، ۹۲.
۲۱. فاطمة الزهراء، ص ۲۱۴.
۲۲. سوره نور، آیه ۶۲.
۲۳. بیت الاحزان، ص ۳۶.

۵۲۰